

Nr 63.

Ankom till Riksdagens kansli den 27 mars 1911 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om utfärdande af vissa bestämmelser i fråga om försäljning af torp och lägenheter från kronodomäner. (2:a Afd.)

I en inom Första kammaren väckt, till jordbruksutskottets förberedande behandling öfverlämnad motion nr 15, har herr *E. Lindblad* hemställt, att Riksdagen behagade besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande af sådana bestämmelser vid försäljning af torp och lägenheter från kronodomän, att äfven sådana upplåtas till köparen med den rätt kronan äger gentemot afträdande arrendatorn.

Till stöd för sin framställning har motionären anfört följande:

»Som den praxis utbildat sig vid försäljning af kronodomän, att hemman och hemmansdelar, hvilka säljas enligt 1874 års kungl. bref, upplåtas till köparen med den rätt kronan äger gentemot afflyttande arrendator, men så ej är fallet vid försäljning af torp och lägenheter, som afsöndras, så inträffar den oegentligheten, att en torpare, som får optionsrätt att köpa sitt torp eller genom anbuds ingifvande täflar med andra härom, ej därmed kan friköpa sig från afträdessyn, hvilken ju alltid kan blifva rätt riskabel. Vid sådan syn å torp och lägenheter tillfaller husrötebeloppet kronan, under det att vid hemmansköp samma ersättning tillfaller köparen. Hålles synen före afflyttningdagen den 14 mars, äger innehafvaren att själf bota bristerna, medan han kvarbor. Härigenom kan ock tillfälle gifvas, att till förfång för kronan enskilda uppgörelser mellan köparen och innehafvaren komma till stånd. Husrötebeloppet, hvarom det handlar, är nämligen mången gång ej

större än kostnaderna för en syn, hvadan det ej gärna kan bli tal om någon särskild eftersyn. I hvarje fall synes det riktigare, att köpevillkoren och praxis blifva desamma, vare sig det gäller torp och lägenheter eller hemman och hemmansdelar. Det möter naturligen ingen svårighet att vid uppskattningen af sådan lägenhet taga vederbörlig hänsyn därtill, att torpet eller lägenheten lämnas till köparen med rätt till eventuell husröta, hvarigenom priset rätteligen bör ställas något högre. Innehafvaren af ett dylikt ställe kan dock därmed få visshet, att, därest han köper detsamma, han också blir fri från all vidare afträdessyn. Olikheten härutinnan, till särskild tunga vid egnahemsköp, bör såvidt möjligt aflägsnas.»

Utskottet.

Enligt hvad utskottet förvissat sig om plägar vid försäljning af hemman och hemmansdelar enligt nåd. brefvet den 29 maj 1874 bland försäljningsvillkoren intagas den bestämmelsen, att köpare inträder i de rättigheter och skyldigheter, som kronan äger emot den brukare, som vid tiden för tillträdet innehar den försålda fastigheten. Därest sålunda denne är pliktig att på grund af bristande underhåll af fastigheten utgifva ersättning, öfverlåtes genom försäljningen kronans härfpå grundade fordran å köparen, som därmed jämväl öfvertager rätten att påfordra syn för uppskattning af husrötebeloppet. Vid försäljning af lägenheter enligt nåd. brefvet den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om upplåtande af lägenheter från kronans jordbruksdomäner, hvilken författning numera är upphäfd, samt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och nåd. brefvet till domänstyrelsen samma dag med bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om egnahemslägenheter upplåtande från vissa kronoegendomar tillämpas däremot, enligt hvad motionären uppgifvit, den bestämmelsen, att lägenheterna försäljas i det skick de vid tillträdet befinna sig. Vid dessa försäljningar öfvergår således kronans rätt till ersättning för husröta å lägenheterna icke å köparne, och har domänstyrelsen på grund häraf ansett sig böra af vederbörande arrendator utkräfva den ersättning för bristande underhåll å lägenheterna, som vid syn kan blifva bestämd. För ersättningens utfående har emellertid arrendatorn i regel vändt sig mot den torpare eller lägenhetsinnehafvare, hvilken i förhållande till arrendatorn haft att svara för underhållet.

Utskottet delar den af motionären uttalade åsikten om det mindre lämpliga i att olika förfarande uti nu förevarande hänseende tillämpas vid försäljningar enligt 1874 års bref och öfriga öförmälda författningar, och får alltså under erinran att gällande författningar icke innehålla särskilda föreskrifter i ämnet hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder i syfte att vid försäljning af kronoegendom likformighet vinnes i fråga om bestämmandet af af- och tillträdares inbördes rättsförhållanden.

Stockholm den 27 mars 1911.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.

Det skulle här antecknas, att herr *Aaby A. W. Ericsson* icke deltagit i behandlingen och grefve *R. G. Hamilton* icke i den slutliga behandlingen af förestående ärende inom utskottet.
